

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) - प्रथमपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम् कृतवद

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् कृतवद

स्थानम् - .....

दिनाङ्कः - .....

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) - प्रथमपत्रम्

विषयः - कारकप्रकरणम् (सिद्धान्तकौमुदीतः) - 100 अङ्काः ।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contain twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. प्रातिपदिकार्थे का विभक्तिः ?
2. करणसञ्ज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
3. अकथितञ्च सूत्रस्य कोऽर्थः ?
4. अपादाने का विभक्तिः ?
5. सम्प्रदानस्य एकमुदाहरणं लिखत ।
6. अधिकरणसञ्ज्ञा केन विधीयते ?
7. अभितः इति पदयोगे का विभक्तिः ?
8. कर्तृसञ्ज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
9. नमःपदयोगे का विभक्तिः ?
10. कर्मप्रवचनीयसञ्ज्ञाविधायकं सूत्रद्वयम् लिखत ।
11. सम्बन्धार्थे का विभक्तिः ?
12. अनुक्ते कर्तरि का विभक्तिः ?
13. कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे च सूत्रस्य कोऽर्थः ?
14. गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थं...सूत्रेण किं विधीयते ?
15. अन्तरा इति पदयोगे का विभक्तिः ?
16. रुच्यर्थानां धातूनां योगे का विभक्तिः , सूत्रञ्च किम् ?
17. क्रुधार्थकधातूनां प्रयोगे का विभक्तिः ?
18. अपादानसञ्ज्ञाविधायकम् सूत्रद्वयम् प्रतिपादयत ।
19. अन्य इति पदयोगे का विभक्तिः ?
20. किन्नाम हेतुत्वम् ?
21. भक्ताय धारयति मोक्षं हरिः अत्र सम्प्रदानं किम् ?

22. स्पृहेरीप्सितः सूत्रस्योदाहरणम् निर्दिशत ।
23. चोराद् बिभेति इत्यत्र केन अपादनसञ्ज्ञा विहिता ?
24. आश्वर्यो गवां दोहो अगोपेन कस्य सूत्रस्योदाहरणमिदम् ?
25. कर्तृकर्मणोः कृति इति सूत्रार्थं लिखत ।

खण्डः - ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. अधिशीङ्स्थासां कर्म सूत्रम् सोदाहरणं विवेचयत ।
2. सम्प्रदानसञ्ज्ञाविधायकम् सूत्रद्वयम् ग्रन्थोक्तदिशा प्रतिपादयत ।
3. लक्षणेत्थंभूताख्यानभाग.....इति सूत्रं यथाग्रन्थं विवेचयत ।
4. साधकतमम् करणम् सूत्रम् सोदाहरणं विशदयत ।
5. पृथग्विनानानाभिस्तृतीयान्यतरस्याम् सूत्रं सोदाहरणं स्पष्टयत।
6. कर्मप्रवचनीयसञ्ज्ञाविधायकम् सूत्रद्वयम् निरूपयत ।
7. षष्ठी शेषे यथाग्रन्थं प्रपञ्चयत ।
8. सोदाहरणं अधिकरणभेदं प्रदर्शयत ।

खण्डः - ग

अङ्काः 2 x 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थं .....इति सूत्रम् सोदाहरणं यथाग्रन्थं व्याख्यात ।
2. प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा सोदाहरणं वर्णयत ।
3. मासमधीते , हरये क्रुध्यति , मातुः स्मरति, दण्डेन घटः , कटे आस्ते एषु त्रयः प्रयोगाः साधनीयाः ।
4. कर्तृकरणयोस्तृतीया, कर्तुरीप्सिततमं कर्म , नमः स्वस्तिस्वाहास्वधा....एषु मध्ये सूत्रद्वयम् यथाग्रन्थं विमृशत।

